با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام منطق دهم
درس ششم

عنوان فصل: قضیهٔ حملی

از صفحه‌ی ۵۵ تا صفحه‌ی ۶۱ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل قضیهٔ حملی آمده است.
مباحث فصل: قضیه، قضیهٔ حملی و شرطی، قضیهٔ شخصیه و محصوره، سور و اقسام قضایای محصوره

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۵۵ · فعالیت — قضیه ۴

۲ صفحه ۵۶ · فعالیت — قضیه (۲ پرسش) ۴

۴ صفحه ۵۷ · فعالیت — قضایای حملی در گفت‌وگوی روزمره (۲ پرسش) ... ۵

۶ صفحه ۵۷ · فعالیت — موضوع، محمول و رابطه ۶

۷ صفحه ۵۷ · فعالیت — موجبه و سالبه ۶

۸ صفحه ۵۸ · فعالیت — اقسام قضایای حملی ۶

۹ صفحه ۵۸ · فعالیت — قضیهٔ شخصیه و محصوره ۷

۱۰ صفحه ۵۹ · فعالیت — نام قضایای محصوره ۷

۱۱ صفحه ۶۰ · فعالیت — تعیین اقسام قضایای حملی ۷

۱۲ صفحه ۶۱ · تمرین — تمرین ۱ ..... ۸

۱۳ صفحه ۶۱ · تمرین — تمرین ۲ ..... ۸

۱۴ صفحه ۶۱ · تمرین — تمرین ۳ ..... ۹

۱۵ صفحه ۶۱ · تمرین — تمرین ۴ ..... ۹

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ صفحه ۵۵ فعالیت

جمله‌های زیر را بخوانید و سپس عبارات داده شده را تکمیل کنید.

۱ــ آب از ترکیب هیدروژن و اکسیژن با یکدیگر پدید می‌آید.

۲ــ امروز بعد از ظهر به من زنگ بزن.

۳ــ اجسام فلزی گرما را منتقل نمی‌کنند.

۴ــ آیا تاکنون از موزه دیدن کرده‌اید؟

– برخی جمله‌ها، انشایی هستند؛ یعنی خبری از عالم خارج نمی‌دهند؛ بلکه تمایلات، احساسات، خواسته‌ها و اموری از این دست را مطرح می‌کنند. مانند: .....

– برخی جمله‌ها خبری‌اند؛ یعنی دربارهٔ عالم خارج خبر می‌دهند؛ مانند: .....

– برخی از جمله‌های خبری صادق‌اند؛ یعنی با واقعیت مطابقت دارند؛ مانند: .....

– برخی از جمله‌های خبری کاذب‌اند؛ یعنی با واقعیت مطابقت ندارند؛ مانند: .....

- **انشایی:** جملهٔ ۲ («امروز بعد از ظهر به من زنگ بزن»، جملهٔ امری) و جملهٔ ۴ («آیا تاکنون از موزه دیدن کرده‌اید؟»، جملهٔ پرسشی).
- **خبری:** جمله‌های ۱ و ۳ (دربارهٔ جهان بیرون خبر می‌دهند).
- **خبری صادق:** جملهٔ ۱ («آب از ترکیب هیدروژن و اکسیژن پدید می‌آید») که با واقعیت مطابق است.
- **خبری کاذب:** جملهٔ ۳ («اجسام فلزی گرما را منتقل نمی‌کنند») زیرا فلزها رسانای گرمایند و با واقعیت مطابقت ندارد.

۲ صفحه ۵۶ فعالیت

۱ــ کدام‌یک از جمله‌های زیر در منطق «قضیه» نامیده می‌شوند؟

– که گفتت برو دست رستم ببند؟ (.....)

– دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد (.....)

– اگر ماشین را بیمه کنی، هنگام تصادف خیالت آسوده است. (.....)

– هر چیز به جای خویش نیکوست. (.....)

- «که گفتت برو دست رستم ببند؟»: قضیه نیست (جملهٔ پرسشی و انشایی است).
- «دلا معاش چنان کن...»: قضیه نیست (جملهٔ امری و انشایی است).
- «اگر ماشین را بیمه کنی...»: قضیه است (خبری است و می‌توان دربارهٔ صدق و کذب آن سخن گفت).
- «هر چیز به جای خویش نیکوست»: قضیه است (خبری است و صادق یا کاذب بودن دارد).

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۳ صفحه ۵۶ فعالیت

۲ــ در زبان فارسی چه کلمات دیگری را معادل صادق و کاذب به کار می‌بریم؟

صادق: (.....) (.....)

کاذب: (.....) (.....)

- صادق: درست، راست (صحیح، حقیقی)
- کاذب: نادرست، دروغ (غلط، ناراست)

۴ صفحه ۵۷ فعالیت

با قالب کلی قضایای حملی (الف ب است) آشنا شدید. اکنون سعی کنید محمول و رابطه را در قضایای زیر مشخص کنید:

– هر ایرانی کارت ملی دارد.

– هر ایرانی دارای کارت ملی است.

هر ایرانی کارت ملی دارد

فعل «دارد» فعل ربطی نیست؛ ابتدا آن را به صورت «هر ایرانی دارای کارت ملی است» درمی‌آوریم. پس: سور: هر؛ موضوع: ایرانی؛ محمول: دارای کارت ملی؛ رابطه: است.

هر ایرانی دارای کارت ملی است

سور: هر؛ موضوع: ایرانی؛ محمول: دارای کارت ملی؛ رابطه: است.

۵ صفحه ۵۷ فعالیت

اکنون محمول و رابطه در قضایای بالا (حسن کتاب دارد / ماه می‌تابد) را مشخص کنید.

- «حسن کتاب دارد» ← «حسن دارای کتاب است»: موضوع: حسن؛ محمول: دارای کتاب؛ رابطه: است.
- «ماه می‌تابد» ← «ماه تابنده است»: موضوع: ماه؛ محمول: تابنده؛ رابطه: است.

۶ صفحه ۵۷ فعالیت

۱ــ موضوع، محمول و رابطهٔ قضایای زیر را مشخص کنید:

- سیل غمت خانهٔ دل را ببرد.

- او تکالیفش را تحویل داد.

- دانش‌آموزان مریض شدند.

- کتاب‌ها ارزشمند هستند.

قضیه	موضوع	محمول	رابطه
سیل غمت خانهٔ دل را ببرد (= سیل غمت برندهٔ خانهٔ دل است)	سیل غمت	برندهٔ خانهٔ دل	است
او تکالیفش را تحویل داد (= او تحویل‌دهندهٔ تکالیفش بود)	او	تحویل‌دهندهٔ تکالیفش	بود
دانش‌آموزان مریض شدند	دانش‌آموزان	مریض	شدند
کتاب‌ها ارزشمند هستند	کتاب‌ها	ارزشمند	هستند

۷ صفحه ۵۷ فعالیت

۲ــ قضایای سالبه و موجبه را مشخص کنید.

دشمن نادان است. (.....) نادان دانا نیست. (.....) نادان ناتوان است. (.....)

- «دشمن نادان است»: موجبه (رابطه «است» ایجابی است).
- «نادان دانا نیست»: سالبه (رابطه «نیست» سلبی است).
- «نادان ناتوان است»: موجبه.

۸ صفحه ۵۸ فعالیت

اکنون تعیین کنید که موضوع قضایای زیر مفاهیمی جزئی هستند یا کلی؟

۱ــ سهیل درس‌خوان است. (.....)

۲ــ هر دانش‌آموزی درس‌خوان است. (.....)

۳ــ این میز تمیز نیست. (.....)

۴ــ بعضی میزها تمیز هستند. (.....)

- ۱ــ «سهیل»: مفهوم جزئی (یک فرد معین).

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

- ۲ــ «دانش‌آموز»: مفهوم کلی.
- ۳ــ «این میز»: مفهوم جزئی (یک میز معین).
- ۴ــ «میز»: مفهوم کلی.

۹ صفحه ۵۸ فعالیت

۱ــ قضیهٔ شخصیه: اگر موضوع قضیه، مفهومی جزئی باشد، مانند: ..... و ..... آن را «قضیهٔ شخصیه» می‌نامند.

۲ــ قضیهٔ محصوره: اگر موضوع قضیه، کلی باشد، مانند: ..... و ..... آن را «قضیهٔ محصوره» می‌نامند.

۱ــ شخصیه

مانند: «سهیل درس‌خوان است» و «این میز تمیز نیست».

۲ــ محصوره

مانند: «هر دانش‌آموزی درس‌خوان است» و «بعضی میزها تمیز هستند».

۱۰ صفحه ۵۹ فعالیت

بر اساس شیوهٔ نام‌گذاری «هر الف ب است (موجبهٔ کلیه)»، اسامی سایر قضایای محصوره را بنویسید:

بعضی الف ب است. (.....)

هیچ الف ب نیست. (.....)

بعضی الف ب نیست. (.....)

- بعضی الف ب است: موجبهٔ جزئیه (موجبه، با سور جزئی).
- هیچ الف ب نیست: سالبهٔ کلیه (سالبه، با سور کلی).
- بعضی الف ب نیست: سالبهٔ جزئیه (سالبه، با سور جزئی).

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۱۱ صفحه ۶۰ فعالیت

اقسام قضایای حملی زیر را تعیین کنید:

- «سیمرغ» شش حرف ندارد. (.....)
- هر کشوری به نیروهای دفاعی نیاز دارد. (.....)
- هیچ چیز بی‌تغییر نیست. (.....)
- بعضی از مردمان بزرگ خالق نبوده‌اند. (.....)
- سقراط در دادگاه محکوم شد. (.....)
- بعضی معلمان شاعرند. (.....)

قضیه	نوع
«سیمرغ» شش حرف ندارد	شخصیهٔ سالبه (موضوع جزئی؛ رابطه سلبی)
هر کشوری به نیروهای دفاعی نیاز دارد	محصورهٔ موجبهٔ کلیه
هیچ چیز بی‌تغییر نیست	محصورهٔ سالبهٔ کلیه
بعضی از مردمان بزرگ خالق نبوده‌اند	محصورهٔ سالبهٔ جزئیه
سقراط در دادگاه محکوم شد	شخصیهٔ موجبه (موضوع جزئی؛ رابطه ایجابی)
بعضی معلمان شاعرند	محصورهٔ موجبهٔ جزئیه

۱۲ صفحه ۶۱ تمرین

۱ــ کدام‌یک از جمله‌های زیر در منطق «قضیه» نامیده می‌شوند؟

الف) تو را دانش و دین رهاند درست.

ب) برو کار می‌کن مگو چیست کار.

ج) دانش اندر دل چراغ روشن است.

د) ای خردمند عاقل و دانا / قصهٔ موش و گربه بر خوانا

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

- الف) قضیه است؛ جملهٔ خبری است و صدق و کذب‌پذیر.
- ب) قضیه نیست؛ جملهٔ امری (انشایی) است.
- ج) قضیه است؛ جملهٔ خبری است.
- د) قضیه نیست؛ جملهٔ ندایی و امری (انشایی) است.

۱۳ صفحه ۶۱ تمرین

۲ــ از میان موارد زیر، قضایای حملی و شرطی را مشخص کنید:

الف) هر جسمی دارای مکان است.

ب) اگر چک را امضا نکند اعتبار نخواهد داشت.

الف

قضیهٔ حملی است؛ به ثبوت «دارای مکان بودن» برای «جسم» حکم شده است.

ب

قضیهٔ شرطی است؛ میان دو نسبت («چک امضا نشود» و «اعتبار نداشته باشد») حکم به اتصال شده است.

۱۴ صفحه ۶۱ تمرین

۳ــ اقسام قضایای حملی زیر و موضوع و محمول و رابطهٔ آنها را تعیین کنید:

الف) بعضی درخت‌ها همیشه‌سبز هستند.

ب) بینالود بزرگ‌ترین کوه خراسان است.

ج) «سیمرغ» بی‌معنا نیست.

د) همهٔ دشمنان نابود شدند.

هـ) بعضی فرش‌ها دست‌باف نیستند.

و) هیچ‌کس به کلاس نیامد.

قضیه	نوع	موضوع	محمول	رابطه
الف	محصورهٔ موجبهٔ جزئیه	درخت‌ها	همیشه‌سبز	هستند
ب	شخصیهٔ موجبه	بینالود	بزرگ‌ترین کوه خراسان	است
ج	شخصیهٔ سالبه	«سیمرغ»	بی‌معنا	نیست
د	محصورهٔ موجبهٔ کلیه (همه = هر)	دشمنان	نابود	شدند
هـ	محصورهٔ سالبهٔ جزئیه	فرش‌ها	دست‌باف	نیستند
و	محصورهٔ سالبهٔ کلیه	کس	آمده به کلاس	نیست

توضیح: در «همهٔ دشمنان نابود شدند» سور «همه» همان سور کلی «هر» است. قضیهٔ «و» در شکل استاندارد چنین است: «هیچ کس آمده به کلاس نیست».

۱۵ صفحه ۶۱ تمرین

۴ــ با مراجعه به درس سوم مشخص کنید برای هریک از نسبت‌های چهارگانه، چه قضایای محصورهٔ صادقی می‌توان نوشت.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

(جدول: قضیهٔ حملی ← شخصیه / محصوره؛ محصوره ← موجبه (کلیه، جزئیه) و سالبه (کلیه، جزئیه))

برای هر نسبت یک نمونه می‌آوریم و قضایای صادق را می‌نویسیم. (الف و ب دو مفهوم‌اند؛ در هر مثال به ترتیب داده شده.)

نسبت (مثال)	موجبهٔ کلیه	موجبهٔ جزئیه	سالبهٔ کلیه	سالبهٔ جزئیه
تساوی (انسان، ناطق)	هر انسان ناطق است. / هر ناطق انسان است.	بعضی انسان‌ها ناطق‌اند. / بعضی ناطق‌ها انسان‌اند.	ندارد	ندارد
تباین (انسان، سنگ)	ندارد	ندارد	هیچ انسانی سنگ نیست. / هیچ سنگی انسان نیست.	بعضی انسان‌ها سنگ نیستند. / بعضی سنگ‌ها انسان نیستند.
عموم و خصوص مطلق (انسان، حیوان)	هر انسان حیوان است.	بعضی انسان‌ها حیوان‌اند. / بعضی حیوان‌ها انسان‌اند.	ندارد	بعضی حیوان‌ها انسان نیستند.
عموم و خصوص من وجه (دانش‌آموز، ورزشکار)	ندارد	بعضی دانش‌آموزان ورزشکارند. / بعضی ورزشکاران دانش‌آموزند.	ندارد	بعضی دانش‌آموزان ورزشکار نیستند. / بعضی ورزشکاران دانش‌آموز نیستند.

در همهٔ نسبت‌ها قضیهٔ شخصیه نیز می‌توان نوشت، مثلاً «سهیل انسان است» (تساوی با ناطق و عموم و خصوص مطلق با حیوان) و «سهیل سنگ نیست» (تباین).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir